

Gál János

Abdurrahman pihen

A Nemzeti Galériában
sohase kell tolonganunk
a Benczúr Gyula:
Budavár visszavétele 1686-ban
előtt, mert mint menzán a spenótot,
a historizmust nem illik szeretni,
még ha szeretné is az ember.
Mert olyan unalmasan egyszerű.
Mert a látható valóság utánczása unalmas.
Pedig Benczúr Gyula igazából nem
látta Budavár visszavételét 1686-ban.
A kiüresedett nemzeti romantika
panoptikumát sem illik szeretni.
Pedig az élettelen viaszbabuk
felé tanúsított pygmalionvárás
egy emberi érzelem legalább.
Nem látta a zavarba ejtően nőies,
spanyolcsizmás Lotharingiai Károly herceget.
Nem látta, ahogy Abdurrahman,
a budai vilajet utolsó beglerbégje
lefejtődött a romos Bécsi Kapu előtt
mint egy szüreten Noah bortól
elgyengült nagypapa,
akire egy szintén történelmi korokat sose látott
nemzeti romantikus, Madách Imre
simán rámondta volna, hogy:
„Mi szép halott!”
Elfogadom, unalmas.
De milyen megnyugtatóan
egyszerű, hogy aki halott, az fekszik,
aki nem, az áll.

GÁL JÁNOS (1999) költő. Történészként végzett, jelenleg az ELTE-BTK doktori hallgatója. 2021-ben jelent meg *Az eltűnt hírnév nyomában* című első verseskötete, mely elnyerte a Magyar Írószövetség Debüt-díját.

Neander-völgyi elmélkedések

Nem ismerek még
egy olyan embert, mint Albert Barillé,
akiről ilyen nehéz lenne megmondani,
hogy animációs-film rendező volt,
vagy neandervölgyi medvesámán.
Monsieur Barillé miközben az Egyszer volt az ember...
c. rajzfilmsorozaton dolgozott,
kollégái lassan elszivárogtak a stúdióból,
kinyitott egy titkos ajtót,
ártalmatlannak tűnő VHS-kazettáit
a Lascaux mélyéről hozta fel.

Könyveinek olvasóit mindig izgatták
a majomszerű ősebernők mellei.
Minden este megvívott az őstulkok szellemével,
mágnesszalagra parancsolta őket,
ő szólította ifjakban az ösztönt
évtízezredek távolából
ismeretterjesztő barlangrajzokon keresztül.
Mert a barlangrajzon megjelent a bölény,
az ember le tudta győzni a bölényt.
A medvesámán rajzolt, majomszerű
melleket adott az ifjaknak.

Monsieur Barillé meglehetősen leegyszerűsítve,
a „felfedező szellem hiánya” terminussal írta le azt
a jelenséget, hogy a neandervölgyi kultúra statikus természete
és kevésbé erős „munkamemória-erőforrásai” miatt bukott el
a crô-magnoni emberével szemben.

Felnőtt fejjel újralapozva könyveim,
eszembe ötlik, hogy minden európai emberben
állítólag kb. 2% neandervölgyi gén található.
Megmutatkozik olyan külső jegyekben,
mint az erősen boltozatos szemöldökív.
Dörzsölgetem homlokom, lehet, tényleg ez a baj.

Búcsú a formáktól

Lantodon, Flaccus, vörös és aranylő
szőke szőrükből lihegő hetérák
pengetőjükkal zeneszót csiszoltak,
és furulyáid

fújta nagy kedvvel fiatal legényed.
berzsenyik, daykák, a romantikus kor
nagyja pátoszt hall, de tibúri házban
kéjzene döngött.

Házad elhordták, vajon így maradjon,
vagy hazugság az, ha felépül újra?
Lantod itt van még, de nem ad ki hangot.
Dajdajozás sincs.

Büszke rom s hangszer, az idő az ellen,
hósi harc zajlik, mi pedig gügyögve
ámulunk téged, szuvenirbabát,
klasszicizálunk.

